Problémové chování u psa 1. díl

Je důležité dokázat „číst“, co nám pes naznačuje. V tomto případě jsou jeho úmysly jasné...

POSLEDNÍ šance

Zabývám se výchovou a výcvikem psů, a tak velmi často přicházím do styku s takzvanými problémovými psy. Mnozí lidé potřebují řešit potíže se psem, který jim tak trochu „přerostl přes hlavu“.

Nedávno jsem přijala do domácího výcviku na program převýchovy krásného dospělého zlatého retrívra Dandyho. Pokud máte doma psa, který se chová obdobným způsobem jako on, ráda bych vám dala touto cestou několik rad, které by vám mohly pomoci situaci zvládnout.

Dandy kousal majitelku a běžně na ni vrčel. Dostali se například do situace, kdy paničce spadly na zem brýle, pes vzal do tlamy sklíčko vypadnuté z brýlí, paní mu je chtěla sebrat, aby si neublížil, ale z hlediska Andyho si „dovolila moc“, a tak se do ní celkem bez zábran zle pustil. Tato situace se s různými obměnami opakovala.

Majitelce bylo jasné, že by psu neměla ustupovat, ale v praxi to v rodině nezvládali. Se psem navštěvovali cvičiště od jeho čtyř měsíců a snažili se situaci řešit. Bohužel se jim to nepodařilo.

Jak dál? Co teď? V první řadě bylo třeba si ujasnit jak dál. Každý si bude muset sáhnout hluboko do svědomí. Zkazili jste to vy. Někde jste něco nezvládli. Přitom máte zodpovědnost za psa, kterého jste si pořídili. Někdo z rodiny se už může vašeho psa bát, možná se ho začínáte bát i vy sami. Ano, váš pes je problémový - ale je to vaše vina. Zapomeňte na rychlá řešení typu: dáme psa do útulku. Nejenomže tam bývá plno, ale umístit tam psa, jehož jste sami zkazili, je nehoráznost. Uvědomte si, že existují lidé, kteří psy skutečně nemají rádi a bez výčitek svědomí je vyhodí na ulici. Ale vy přece takoví nejste! Útulek není určen pro psy, kterých bychom se rádi zbavili pohodlnou cestou, ale pro psy, jejichž lidé jsou jiní (a horší), než vy. Možná vás láká podat inzerát - daruji z rodinných důvodů, alergie nebo tak něco. Prosím nedělejte to! Je sice docela dobře možné, že narazíte na hodné lidi, ale právě těm lidem byste mohli zatajením určitých informací ohledně chování svého psa vážně ublížit.

Košík bývá při výcviku agresivních psů nezbytný

Co si tedy počít? Jaké jsou kroky k nápravě? Při převýchově problémového psa je nutné reálně zvážit, zda ostatní členové rodiny jsou schopni psa po převýchově přijmout a striktně dodržovat dohodnutá pravidla. Váš tréninkový program musí respektovat všichni, kteří jsou se psem v každodenním kontaktu. Musíte si doma o všem vážně promluvit. Musíte začít znovu od začátku. Můžete psovi dát jiné jméno, jiný pelíšek, jiné misky - ale hlavně, musíte se změnit VY.

1. URČETE PEVNÉ MÍSTO!

Váš pes bude mít od dnešního dne jedno pevné a neměnné místo odpočinku: pelíšek, deku, boudu, kotec. Na tomto místě bude skutečně v klidu sám. Nebude ho tam nikdo rušit a bude tam moci spát. Pokud bydlíte v garsonce, kterou celý den běhají vaše děti, kupte psovi přepravku, aby měl klid a děti také. Přehoďte přes přepravku deku a naučte psa, že klid a jeho místo je tam. Můžete mu vyhradit ale i nějaké místo v bytě - nemělo by být pod stolem, raději na otevřeném prostoru. Pes může mít doma na krku vodítko bez poutka, abyste s ním mohli lépe manipulovat.

2. VĚNUJTE SE PSU!

Musíte se začít svému psovi denně mnohem víc věnovat a cvičit ho. Budete ho učit chodit u nohy, zastavovat na povel, přiběhnout na váš pokyn ihned a bez otálení, následovat vás při chůzi na povel doleva a doprava. Naučte ho na povel sedat, lehat, vstávat, chodit velmi pomalu, zůstat na místě vsedě, vleže i vestoje, cokoliv z poslušnosti. A tyto věci ho učte denně, stále znovu. Možná si řeknete: co to má společného s problémem vrčení, který řešíme? Ale on tenhle postup skutečně pomůže váš problém řešit, takže s chutí do toho. Je mi líto, ale musíte svého psa vést právě tímto způsobem. Pokud jste byl na vojně, vzpomeňte si na svého nejneoblíbenějšího velitele a snažte se ho napodobit. Pokud jste vojenské službě unikla, staňte se při výcviku svého psa dominou (znáte přece ty noční lechtivé pořady v televizi?!). Ideální je, pokud se v rodině vystřídáte a naučíte se psem dominantně zacházet všichni.

Je vám to proti srsti? Víte, že někteří lidé cvičí se svými psy radostně a bez zjevného nátlaku, krmí je odměnami, radují se společně z úspěchu a chválí je? Někteří veselí psi skáčou přes překážky nebo nosí létající talíře, veselí lidé je v tom povzbuzují a vůbec krásně spolupracují. Nechcete si připadat jako tyrani?

Bohužel se nedá nic dělat. Pokud byste se svému psovi věnovali už dříve, nemuselo to takhle dopadnout. I vy jste mohli svému psu házet míček a radostně tleskat, když skočí přes překážku. Je to bohužel jen a jen vaše vina, že váš pes vás neuznává, a tak si musíte zjednat postavení ve smečce tímto způsobem. Takže vám opravdu nezbude nic jiného než cvičit stále dokola den za dnem vlevo v bok, vpravo v bok a čelem vzad. Nudné, ale funguje to. Samozřejmě ani vy nesmíte zapomínat na odměny a pochvaly. Potřebujete se stát vůdcem smečky.

4. Změňte systém krmení!

Váš pes bude dostávat hodně odměn a jídla při cvičení - bude si muset svou potravu zasloužit. Večer mu budete do misky dávat už jen velmi málo jídla, protože většinu své dávky dostane přes den. Je totiž v soukromé psí polepšovně a tam to s jídlem prostě tak chodí: musí si ho zasloužit. Váš pes si musí uvědomit, že je na vás biologicky závislý. Večer jídlo do misky potravu přisypávejte po malých dávkách a přidávejte. A jíst se bude až na povel. Klidně můžete chtít, aby pes před podáním misky na povel sedal, uléhal atd. Cílem samozřejmě není psa připravit o jeho jídlo. Naopak, musí mít kvalitní potravu odpovídající jeho zátěži, kterou jste mu naordinovali, jen se snažte mít rituál krmení pod kontrolou. Je pravděpodobné, že krmnou dávku svého psa ještě zvýšíte, aby nezhubl - ale budete mu ji podávat výše popsaným způsobem.

I mírumilovný zlatý retrívr se dá zkazit

3. UNAVTE PSA!

Zaměřte všechnu svou pozornost na to, aby pes byl večer velmi unavený a sám zalezl do přepravky, kotce, do pelíšku - vybitý, vyřáděný, znavený. Za tímto účelem asi budete muset změnit svůj životní styl. Žádné večerní zprávy a žádné večerní filmy. Nebo si vezmete dovolenou a budete se psu věnovat přes den? Kolo, běhání, plavání, kolo...

5. CVIČTE DOMA!

Za každé situace. Vaříte a pes musí ležet u lednice, stát bez hnutí u skříně při odložení vestoje, vzorně sedět a zůstat v předsíni. I doma připněte psovi vodítko a cvičte sedni, vstaň, lehni a obraty na místě doleva, doprava. Choďte po bytě s vodítkem a chtějte, aby pes každé tři metry lehnul a vstal, převalujte ho na záda. Cvičte svého psa co nejčastěji, i když se vám už o tom možná začne zdát. Možná si budete připadat hrozně. Ale vydržte!

6. CVIČTE NA VEŘEJNOSTI!

Bude to těžké. Ale pokud máte za sebou více než tři týdny domácího a parkového výcviku, je načase chtít, aby pes chodil krásně u vaší nohy i v hustém provozu a sedl si na povel před supermarketem. Budete opět cvičit obraty u nohy doleva a doprava, ale teď už venku, mezi lidmi. Připravte se na jízlivé poznámky ze strany veřejnosti. Není lehké stát se tyranem i navenek, zvláště pokud máte malého roztomilého pejska, můžete počítat s tím, že vám leckterá útlocitná duše vyčiní.

Ale stále mějte na mysli, jak je tohle cvičení pro vašeho psa důležité! Pes vycítí vaši trému, nejistotu a to nesmíte připustit. V jeho očích se pro něj prostě musíte stát osobností, vůdcem! Počítejte s tím, že pes bude venku na ulici poslouchat mnohem hůře než doma v obýváku nebo na zahradě. Vyslovujte povely stejně hlasitě jako doma. A psa stále odměňujte, je to jeho večeře...

Musíte psu dát najevo, že ačkoliv má kolem spoustu podnětů, které ho ruší, bude po vašem. Bude ležet u vaší nohy na autobusové zastávce. Bude sedat a lehat a vstávat, protože si to vy - velký vůdce a šéf smečky - přejete. Bude to těžké pro vás oba.

7. PŘIZNEJTE SI STRACH!

Je možné, že situace už došla tak daleko, že se svého psa doopravdy bojíte. V takovém případě absolvujte cvičení s náhubkem a nějaké jeho ohnání vás pak nedokáže vyvést z míry. Pokud nejste schopni po vrčícím psovi skočit a zatřepat mu kůží na krku, případně ho povalit na záda (tzv. T poloha), raději mu dejte náhubek, abyste si udrželi pozici šéfa. Ustupovat vážně nesmíte! Možná budete muset náhubek psu nechávat téměř stále. Potom ho budete muset omotat například obvazem, aby pes neměl odřenou tlamu, a psíka krmit kašičkami, polévkami s masem nebo rozmočenými granulemi, a denní odměny dávat přes košík (zpočátku vám budou padat, ale i to se naučíte). Lepší je pomoci si náhubkem než před psem couvat. Pokud si netroufáte vést program převýchovy bez náhubku, nestyďte se si to přiznat!

8. PSA ODSUŇTE NA POSLEDNÍ MÍSTO!

Po celou dobu domácího soužití je nutné dávat psovi důsledně najevo, že posledním článkem ve vaší rodině je on.

9. BUĎTE SPRAVEDLIVÍ A KLIDNÍ!

Nebuďte svévolnými tyrany a snažte se za všech okolností zůstat spravedliví. Nikdy se před problémovým psem doma nehádejte a neujasňujte si hlasitě své názory. Když už se bez toho neobejdete, vykažte ho před hádkou jinam.

Při každém konfliktu se psem zůstaňte absolutně klidní. Snažte se vyvarovat vzteku, křičení, pláče, ústupků. Potřebujete být šéfem smečky a váš pes z vás musí cítit vyrovnanost a rovnováhu. Berte konflikty s nadhledem, chovejte se s nadhledem. Nevysilujte se při trestání mluvením, už vůbec nenadávejte. Trvejte v klidu na svém, aby pes splnil, co po něm chcete.

10. Neriskujte!

Vaše děti a váš pes musí být během vaší nepřítomnosti odděleni.
Pokud jste poctivě dodržovali výše uvedený návod po dobu přibližně jednoho měsíce, váš pes se určitě hodně změnil. Ale změnili jste se i vy. Je velice pravděpodobné, že jednu dospějete i k tomu, že budete se svým psem cvičit radostně, vesele a bez zábran. Ale chvíli to ještě potrvá.

UPOZORNĚNÍ NA ZÁVĚR

A na závěr bych ještě jednou ráda zdůraznila, že výše popsaný návod je návodem pro majitele dospělého sebevědomého agresivního psa, jehož chování chce změnit, protože soužití v lidské společnosti s ním nadále není možné a výsledek je otázkou života a smrti. Jsem si vědoma toho, že výše popsaný návod je jiný než trénink bezproblémového psa a nerada bych, aby byl vytrhován z kontextu a uplatňován coby výchovný prostředek u psů, jejichž chování není abnormálně agresivní a nežádoucí.

Trénink takových psů je psychicky i fyzicky nesmírně náročný i pro cvičitele, jenž výcvik vede - ale má výsledky. Nebýt toho, postrádala by pro mě má práce s problémovými psy smysl a raději bych se věnovala bezproblémovým psům a jejich výcviku a výchově, tréninku a hrám. Věřte, že agility, flyball, frisbee, dogdancing, štěněcí školka, canisterapie, obedience, cvičení rodinných psů... to všechno jsou aktivity mně osobně velmi milé a všechny se v mé psí škole provozují. Ale vyhýbat se odpovědnosti nepokládám za správné, a pokud je naděje na nápravu, chci se o ni pokusit.

Věra Brunclíková Psí škola Ambra, ambra@iol.cz

Foto autorka a Martin Smrček